

MONIQUE TRUONG • DİLİMDEKİ ACI

MONIQUE TRUONG 1968 yılında Güney Vietnam-Saigon'da doğdu. 1975'te, anesiyle birlikte Vietnam Savaşı'ndan kaçarak ABD'ye yerleşti. Yale Üniversitesi'nde edebiyat okudu, Columbia Üniversitesi'nde hukuk eğitimi aldı. 2003 yılında yayımlanan ve çok beğenilen ilk romanı *Tuzun Kitabı* (çev. Nuray Önoğlu, Ruhun Gıdası Kitaplar, 2014) ve ikinci romanı *Dilimdeki Acı* (2010) birçok ödüle layık görüldü. Üçüncü kitabı *The Sweetest Fruits* 2019'da yayımlandı. Çeşitli kitap derlemeleri de olan Truong, birçok dergi ve gazeteye özellikle yemek kültürü üzerine yazılar yazıyor.

Bitter in the Mouth

© 2010 Monique Truong

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Zachary Shuster Harmsworth'tan alınmıştır.

İletişim Yayınları 2875 • Ruhun Gıdası Kitaplar 4

ISBN-13: 978-975-05-2854-5

© 2020 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2020, İstanbul

DIZI EDITÖRÜ Güzin Yahnı

EDITÖR Kıvanç Koçak

KAPAK VE GENEL TASARIM Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Hasan Deniz

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Oben Üçke

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MONIQUE TRUONG

Dilimdeki
Acı

Bitter in the Mouth

ÇEVİREN
Esin Akşar

Annem için...

“Sürekli onun peşindeydiler ama asla yakalayamıyorlardı çünkü neye benzediğini bilmiyorlardı ve biliyor musun Atticus, sonunda onu nihayet gördüklerinde... gerçekten çok iyi biriydi...”

Yorganı çekip üzerime saran elleri çenemin altında duruyordu.

“Çoğu insan öyledir, Scout”, dedi. “Onları nihayet görebildiğinde.”

Bülbülü Öldürmek

İtiraf

... 3 Ağustos 1998

Birinci Bölüm

Büyük dayım Harper'a aşkımdı çünkü bana dans etmeyi öğretmişti. “Ritim, kanın bedeninde dolaştığını hissedebilmektir” derdi. Bana gözlerimi kapatmamı ve vücudumun geri kalanını unutmamı söylerdi. Yapardım ve kendimizi kaybedercesine sağa sola, aşağı yukarı sallanırdık. Sessiz bir çocuk olduğum için severdi beni. Bana çocukluk fotoğraflarını gösterir, kendisinden üçüncü tekil şahıs olarak bahse derdi. “Buradaki Harper Evan Burch” derdi. O fotoğraflardaki çocuk da sessizdi. Kollarının her zaman dümdüz iki yandan sarkmış olmasına bakarak bunu söyleyebiliyordum; elleri asla beline dayanmış ya da Kuzey Carolina semalarına uzanmış olmazdı. İkimiz de sürekli sanki dar bir alana sıkıştırılmışız gibi derli toplu dururduk, kendimizi hep daha küçük parçalara katlamaya çalışır gibiydik. İkimiz de müziği severdik çünkü müzik soyunup içine atladığımız ve içinde kollarımızı rahatça sağa sola salladığımız bir nehirdi. 1975 senesiydi ve etrafımızı kaplayan su, göz alıcı disko ışıklarıyla pırıl pırıldı. Gerçi büyük dayım Harper ve ben, Elvis Presley, Jerry Lee Lewis ve Fats Domino eşliğinde dans ediyor-

duk. Twist ve mashed potato* danslarını yapıyor, göz göze her gelişimizde birbirimize göz kırpyorduk. Büyük dayım Harper benim ilk aşkımdı. Yedi yaşımıdaydım. Onunla birlikteyken kakkaham hiç eksik olmuyordu.

Yanında uyandığım erkeklerin bedenlerinde onu aradığımı ve şimdi artık sadece ışıkları kapattığımda onu görebildiğimi itiraf etmekten utanmıyorum. Papyonu açılmış, o zamanın modasına göre epey gösterişsiz kalan ikizkenar üçgenler halinde, gömleğinin yakasından iki yana sarkmış; pantolonu kırışık ve paçaları kıvrılmış; beyazlanmaya başlamış saçları çocukluğundaki gibi gözlerinden birisi bu saçlardan bir parçanın altında kalacak şekilde kesilmiş; diğer gözü, sanki üzerinde güneş pırıltıları yansıyan mavi bir göl.

Aslında anlatmaya büyük dayım Harper ile başlamayı düşünmemiştim ama bir aile betimlemesi sevgi içeren cümlelerle başlamalı. İlk aşkım büyük dayım olduğu için birçok insanın hayatındaki en üzücü tecrübeyi yaşamaktan kurtulmuş oldum. İlk aşkım ve ilk kalp kırıklığım farklı ellerde dağıtılmış oldu. Şanslıydım. Bu iki duyguya dair, biri içimi ısıtan, diğeri yüreğimi donduran iki anım birbirinden ayrılıp farklı vücutlara yerleştirilmişti. Büyük dayım Harper dönen bir 45'liğe plak iğnesini ilk değıdirdiğinde beni saran hissi hâlâ hatırlayabiliyorum. Birdenbire olmuştu. Bedenimin derinlerinde saklanmış olan her şeyin yüzeye doğru çıktığını, derimin giderek inceldiğini, parçalara dağılmak üzere olduğumu hissetmiştim. Bunun acı veren bir şey olduğunu zannediyorsanız, inanın ki değildi. Aşkın bana yaptıklarıydı sadece; bedenimi değıştirip dönüştürmüştü. Altımdaki insanlara “Ah!” dedirten bir havai fişek gösterisi gibi, yükseldikçe büyüyüp parlayan bir ışık patlaması halinde parçalara ayrılıyordum. Büyük dayımın ismini

(*) 1960'lı yılların ortalarından itibaren çok popüler olan dans türleri – ç.n.

yüksek sesle haykırdığımı hatırlıyorum. İlk aşkıma dair bu anı, o noktadan itibaren, daha sonra olacak her şeyden korunmuş oldu.

Size öncelikle kolay şeylerden söz edeceğim. Basit cümleler kuracağım. Sadece gerçeklere dair bu düz cümleler oyun masasına düşen iskambil kâğıtları gibi aramıza düşecekler: İsmim Linda Hammerick. Kuzey Carolina'nın, Boiling Springs kasabasında büyüdüm. Anne-babam Thomas ve DeAnne'di. En yakın arkadaşımın adı Kelly idi. Babamın "erkek Fatma" sıydim.* Annemin, havaya atıp tuttuğu sopasıyla bandonun önünde yürüyen amigo kıızıydım. Okuduğum lisenin okul birincisiydim. Üniversitede hukuk okumak için çok uzaklara gittim. Şu an yaşadığım yer, New York. Büyük dayım Harper'ı özlüyorum.

Ancak bu kartlar bir kere yere atıldıklarında, karmakarışık bir sıralamayla birbirlerinin üstüne düşmeye mahkûmlar; mesela maça kızının kafası, sinek papazının gövdesine ya da jokerin yamru yumru bacakları, bir kupanın üstüne düşecek: Büyüdüğüm yer (Thomas ve Kelly). Annem ve babam (okul birincisi ve bandonun önünde yürüeni). En yakın arkadaşımın ismi (Harper). Babamındım (New York). Annemindim (üniversite ve hukuk fakültesi). Lisemindim ("erkek Fatma"). Çok uzaklara gittim (Thomas ve DeAnne). Şu an yaşadığım yer (Boiling Springs). Özlüyorum (Linda Hammerick). Doğruyu bulmanın tek yoluysa kâğıtları tekrar yavaşça elimize alıp her birini incelemek.

* * *

Büyükannem Iris Burch Whatley, 14 Şubat 1987'de öldü. Tek bir yalan bile söylememişti ve giderek soyu tükenmekte olan ailemizi bu durumun korkusu bir arada tutmuş-

---

(*) *Tomboy*: Erkek gibi tavırları olan, erkek gibi davranan kadınlar için kullanılan bir deyim. Türkçedeki en yakın karşılığı "erkek Fatma" tabiridir – e.n.

tu. Sağlığı kötüye gittikçe, biz de gerçek yüzümüzü göstermeye başladık. Bu dünyadan göçüp gittiğinde, aile yadigarı bir gln ta yaprakları gibi iek atık ve o gl sonra kuruyup parçalandı. Iris, annemin annesi, büyük dayım Harper'ın ablasıydı.

Büyükannem Iris, lm döşeğinde bir kadın için fazlasıyla bakımlı görünüyordu. Kaşları taptaze çizilmişti. Dudakları buğulu bir mercan rengindeydi. Ak düşmüş saçları çok yakın zamanda, biraz değiştirilerek modernleştirilmiş bir hotoz biçimine sokulmuştu. Hizmetinde ona bakmak için eve gelen bir hemşire, bir de güzellik uzmanı bulunuyordu. Bunlar evde ölmenin getirdiği yan maliyetlerdi.

“Seninle ilgili bildiklerim, küçük kız, söylesem seni ikiye böler.” Büyükannemin bana söylediği son sözler bunlardı.

Sanki yattığı yatağın başucunda dururken bana saati sormuş ve ben de ona “ğle vakti” diye cevap vermişim gibi sakin bir sesle “şıllık” diye yanıtladım onu.

Büyük dayım Harper'dan kahaahasını bastırmaya çalıştığında çıkarttığı, hıçkırığı andıran ses ıktı. Büyükannemin sütlü mavi gözleri kapandı ve büyük dayıma göre tam bir dakika sonrasına kadar tekrar açılmadı. DeAnne (o zamanlar artık anneme bu şekilde hitap etmeye başlamıştım) bu bir dakikayı, “Kapat eneni Linda” diye fısıldayarak değerlendirdi. Sonra fke dolu bir hareketle kapıyı işaret etti, ben de kapıyı çarpıp dışarı ıktım.

DeAnne için bu laf dalaşı, yetmiş dört yaşındaki annesi ve on dokuz yaşındaki kızının ortak özelliklerinin acı veren son bir göstergesiydi. Büyükannem Iris ve ben, ikimiz de gerçekleri söylüyorduk ve DeAnne bunları duymaya dayanamıyordu.

DeAnne beni bykanneme veda edeyim diye üniversiteden eve çağırmıştı:

Uçakla gel Linda. Tanrı aşkına, yine otobüse binme.